

John MacArthur

En far og to sønner

Den sjokkerende sannheten om
“Den bortkomne sønnen”

Kapittel 1 av boken. Boken kan kjøpes via våre nettsider:

www.ebmedia.no

Copyright © 2010 EB Media AS,
Kvibakken 83, 4365 NÆRBØ

eb MEDIA

- *Kapittel 1*

Den beste novellen. Noensinne.

En mann hadde to sønner ...

Luk 15,11

Charles Dickens (som selv kunne fortelle en god historie) er berømt for å kalle lignelsen om den bortkomne sønnen den beste novellen som noensinne er skrevet. Han slutter seg til det store koret av litterære genier fra William Shakespeare til Garrison Keillor, som uttrykte beundring for lignelsen som litteratur.

Lignelsen om den bortkomne sønnen er i sannhet en modell for stor litteratur på mange plan. Med sin gjennomtrengende appell til lytternes følelser og fantasi, sin konsise, klart tømrede form og sitt kraftige og personlig engasjerende budskap er lignelsen uten tvil et av de fineste eksempler på historiefortelling til alle tider. Den er en juvel når det gjelder kortfattet form og handlingsforløp. Den makter å etterlate et varig inntrykk hos de fleste lyttere uten å gripe til sentimentale eller sensasjonelle påfunn. Lignelsen er målrettet, klar, fargerik og full av kjente, livsnære bilder. Budskapet er så enkelt at selv et barn kan følge fortellingen, og likevel er den dyp nok til at den er blitt tema for mange klassiske boklange studier.

Hensikten med lignelsen var selvfølgelig først og fremst ikke rent litterær, og i sin opprinnelige form var den ikke et skriftlig arbeid i det hele tatt. Den ble levert muntlig til tilhørere som besto av en blanding av korruperte

tollere og noen av samfunnets mest utslåtte syndere som var ivrig etter å høre godt nytt fra Jesus – og en fiendtlig gruppe av hyperreligiøse fariseere og skriftlærde, som var sinte på Jesus og knurret over at han “tar imot syndere og eter sammen med dem” (Luk 15,1–2). Jesus svarte på klagen deres med å fortelle om den bortkomne sønnen. Lignelsen hadde derfor en polemisk hensikt og var en utsøkt og velrettet reprimande til den religiøse eliten på Jesu tid.

Så til tross for alt som kan sies for å prise denne lignelsens litterære form, var Jesu hensikt med å fortelle historien ikke å imponere tilhørerne med kunstferdig dramatik. **Hvis vi forstår lignelsen rett, gjør heller den åndelige lærdommen et langt mer uutslettelig inntrykk på våre hjerter og tanker enn noen litterær analyse av lignelsen kan utrette.** Det er derfor av største betydning at vi får tak i fortellingens nøyaktige mening – i dens opprinnelige sammenheng og med alle nyanser og virkninger Jesu tilhørere hørte den.

Kultur og kontekst

La oss nå i starten huske at Bibelen er en gammel bok fra Midtøsten. Bibelske beretninger fant sted i gamle semittiske sivilisasjoner fjernt fra dagens vestlige verden. De kompliserte skikkene i disse gamle kulturene er ikke alltid innlysende for det tjueførste århundrets leser, som lever i et industrielt samfunn med røtter i europeiske skikker. Til tross for massemedia som er lett tilgjengelige i dag, har den typiske vestlige kristen liten førstehånds erfaring med livet i Midtøsten, enten det gjelder i gammel eller moderne tid.

Denne uvitenheten ødelegger ofte måten Bibelen blir forstått og anvendt på i populære evangelikale sammenhenger. Det er altfor lett å rive bibelske fortellinger ut av sin opprinnelige sammenheng, tvinge dem inn i en postmoderne referanseramme og gå glipp av hele meningen. Videre er det et beklagelig faktum at vi ofte har slikt hastverk også når vi leser Bibelen. Vi vil gjerne raskt finne praktisk anvendelse for oss selv, uten å ta det nødvendige arbeidet med å tolke Bibelen rett.

Verre er det at bibellærere er så opptatt av å få Bibelen til å passe inn i vår tid, at de av og til bevisst dreier, toner ned eller overser den historiske sammenhengen den står i. Den slags overfladisk behandling har vært altfor vanlig i populære utleggelse av lignelsen om den bortkomne sønnen. Det fører uvegerlig til feiltolking og feil anvendelse, og vi taper det sentrale budskapet Jesus ville formidle. Og det er ingen liten sak.

Denne lignelsen fortjener avgjort en mer alvorlig gjennomgang. Den er den lengste av Jesu lignelser nettopp fordi den inneholder nyanser, skarphet, kulturelle holdninger og andre trekk som belyser meningen mer fullstendig. Grundig studium her vil gi rik belønning.

Vi skal også huske at Bibelens mening ikke er flytende. Bibelens sannhet forandrer seg ikke med tiden eller betyr forskjellige ting i forskjellige kulturer. Det som teksten betydde da den opprinnelig ble skrevet, betyr den fremdeles. **Det Jesus ville formidle til sine tilhørere da han fortalte denne lignelsen, utgjør fremdeles det eneste sanne budskapet.**

Hvis vi venter å få ut av denne lignelsen det Gud ønsker at vi skal lære, og det han vil åpenbare for å

oppbygge oss, må vi forsøke å høre den slik Jesu tilhørere hørte den første gang.

“Og den store folkemengden hørte ham gjerne” (Mark 12,37), når Jesus talte – for det meste fordi han talte deres språk. Han tenkte ut fra deres kultur. Han levde og forkynte blant Midtøstens bondebefolkning, og evangeliet gjenspeiler det miljøet. Selv de mest velutdannede på Jesu tid kjente igjen skikkene i landsbylivet. Sed og skikk som gjaldt i samfunnet, var nedlagt i folks tankegang gjennom generasjoner. (Noen av trekkene i denne kulturen og de sosiale strukturene finnes fortsatt i dagens landsbyliv i Midtøsten.) Slike skikker bestemte måten de levde på, styrte deres tenkemåte og formet derfor deres følelsesmessige respons på en fortelling som *Den bortkomne sønnen*.

Da Jesus fortalte denne lignelsen, sa han ikke spesielt at faren var en velstående mann, men som vi vil forstå i vår gjennomgang av teksten, la han nok detaljer inn i fortellingen til at dette blir helt klart. Det at mannen hadde leiefolk og en gjøkalv, gikk nok ikke hus forbi hos noen av lytterne i den kulturen. Jesu tilhørere fikk alle et klart bilde av en betydningsfull, fornem person, selv uten å legge vekt på det spesielle punktet. Deres oppfatning av en slik person ville være spekket av forventning til hvordan han ville måtte reagere på bestemte ting og oppføre seg i bestemte situasjoner. For å forstå det underliggende budskapet i lignelsen er det viktig å forstå at faren i fortellingen knuste enhver fastlåst oppfatning som kulturen normalt forbandt med en så betydningsfull person. Vi vil være spesielt oppmerksom på trekkene i farens oppførsel mens vi arbeider oss gjennom lignelsen.

Men husk på at disse tingene var klare, selvfølgelige forventninger hos Jesu tilhørere.

Landsbylivet var så dypt forankret og så klart forstått på alle nivåer i det samfunnet, at skikkene som avspeiles i de bibelske beretningene, trengte han ikke si noe om i beretningen. Godt kjente holdninger var det ikke nødvendig å fortelle om. Innarbeidede sosiale skikker krevde ingen forklaring. Likevel gir disse uuttalte, men kulturelt forståtte ideene, farge og mening til Jesu fortellinger.

For å få tak i betydningen av Jesu budskap til dem, trenger vi derfor å sette oss inn i samme tankegang som vanlige mennesker på Jesu tid hadde. Vi må også ha en viss forståelse av deres dypt forankrede kulturelle holdninger, ritualene og vanene som kom fra deres religiøse arv, og ulike sosiale og nasjonale tradisjoner. Den særlige følsomheten i et patriarkalsk samfunn førte til at folk la spesielt stor vekt på stabiliteten og styrken i storfamilien.

Dette er ikke ytre eller tilfeldige anliggender. Den kulturelle sammenhengen er det som gir liv til denne lignelsen og får oss til å leve med i den. Hvis vi skal få tak i den sanne meningen i denne klassiske fortellingen i all dens åndelige betydning, må vi gå tilbake og forsøke å plassere oss i sted og tid. **Før vi begynner å forstå idealene og holdningene som formet kulturen, kan vi ikke vente å få det fulle utbytte av lignelsens hovedbudskap.**

Bakgrunn og setting

Lukas gjengir flere lignelser enn noen av de andre

evangelieforfatterne. Bare han har med en håndfull av Jesu lengste, viktigste, mest detaljerte og mest undervisende lignelser. Her finner vi *Den barmhjertige samaritan* (10,29–37), *Vennen som kom midt på natten* (11,5–8), *Den rike bonden* (12,13–21), *Den rike mannen og Lasarus* (16,19–31) og *Fariseeren og tolleren* (18,9–14). Mange av disse unike lignelsene utmaler temaer om bønn, anger og omvendelse, tilgivelse, rettfærdiggjørelse og guddommelig nåde. Lignelsen om den bortkomne sønnen er hovedtemaet og sentrum i disse lignelsene som bare Lukas har med, og knytter sammen mange av disse nøkkeltemaene.

Før vi studerer denne lignelsen mer detaljert, la oss se på hvor den er plassert i Kristi gjerning i Lukasevangeliets beretning. Jesus hadde forkynt i nesten tre år på denne tiden. Han hadde talt om at Guds rike var nær, og hadde kalt menn og kvinner til å gå inn i riket gjennom omvendelse og tro på ham (Luk 10,9; 12,31; 18,17).

Jesus var nå på vei til Jerusalem i de siste månedene av sitt jordiske liv. Han skulle gi seg selv som Guds fullkomne offer for synd, dø på korset og så stå opp fra de døde etter å ha fullført verket for å frelse syndere. Når Lukas beretter om de siste månedene i Jesu liv, tegner han et bilde av Jesus som utelukkende er bestemt for dette ene: at gjerningen må fullføres. Dette blir et gjennomgående tema i den andre halvdel av Lukasevangeliet, slik det står i Luk 9,51: "... da vendte han sitt ansikt mot Jerusalem for å gå dit."

Her får Lukasevangeliet en ny betoning. Lukas beskriver gjentatte ganger den siste delen av Jesu gjerning som en vedvarende reise mot Jerusalem (9,53; 13,22) – også når han gjengir geografiske forflytninger som førte

Jesus fra Judea og tilbake til Galilea (jf. 17,11). Jerusalem ble sentrum for hele Jesu gjerning. Lukas var en altfor nøyaktig historiker og forfatter til å ta feil her, og han var så kjent med geografien i Det hellige land at han visste hvilken retning Jesus måtte ta for å komme til Jerusalem. Men det han beskrev, var den åndelige utviklingen i Jesu forkynnelse, ikke den geografiske, for hans undervisning og hans økende ordstrid med fariseerne førte ham stadig nærmere hans egentlige mål – korset.

Lignelsen om den bortkomne sønnen er ikke noe unntak fra den regelen. De fremtredende temaene om tilgivelse og Guds nåde gjenspeiler det som opptar Jesu egne tanker og ligger på hans hjerte. Men mer illevarslende er det at den klare meningen i lignelsen er nok en betydningsfull hendelse i en lang rekke av offentlige ydmykelser, som styrket de skriftlærdes og fariseernes beslutning om å få ham tilintetgjort. Ifølge Luk 11,54 “lurte (de) på ham for å fange ham i noe av det han sa”. Denne lignelsen ga dem ikke den muligheten, men den forsterket deres motiv og beslutning.

Skriftlærde og fariseere

Når vi er kommet til kapittel 15 i kronologien hos Lukas, har de skriftlærde og fariseerne allerede blitt mer nådeløse i sin jakt etter et påskudd – et hvilket som helst påskudd – til å anklage Jesus, og derfor var de på plass til å begynne med. De fotfulgte ham og lyttet oppmerksomt til hvert ord han sa. Men de hørte ham ikke med troens ører, og de fulgte ham ikke fordi de beundret hans undervisning. De drev i stedet snikjakt på ham fordi de var desperate etter å finne en måte å anklage ham på – eller enda bedre, et

påskudd for å drepe ham.

De skriftlærde og fariseerne var hovedarkitektene for den folkelige judaismen på den tiden. De gjorde sin innflytelse gjeldende hovedsakelig i synagogene, hvor de underviste de lokale jødiske forsamlingene på sabbaten. De skriftlærde var profesjonelle avskrivere, utgivere og tolkere av loven. De var også de viktigste voktere av de forskjellige tradisjoner for lovanvendelse. Flesteparten av de skriftlærde var også selv overbeviste fariseere (selv om noen av dem hørte til en konkurrerende sekt, kjent som saddukeere).

Fariseerne var loviske. De trodde at den beste måten å oppnå fortjeneste på hos Gud, var å følge loven nøye. Fariseernes holdning til religion skapte naturlig nok selvrettferdighet (Rom 10,3–4) blandet med åpen forakt for dem som ikke holdt mål i deres øyne (Luk 18,9).

Fariseerene var også hyklerske. De festet sitt håp hovedsakelig til ytre og relativt ubetydelige sider ved loven, idet de tenkte at jo mer de vektla detaljene i loven, jo mer åndelige fremsto de i folks øyne. Det var grunnen til at de var fiksert på lovens seremonielle krav.

Å vise religiøsitet i det offentlige rom ble verdsatt høyere enn privat gudsliv og sann rettferdighet. Når de gikk ut, laget de for eksempel et stort nummer av å telle små frø (Matt 23,23). Men de så bort fra viktigere ting i loven og var lite opptatt av moralske krav og moralske verdier som rettferd, barmhjertighet og troskap (Matt 23,23). Jesus sa at de var innvendig korrupte: "... dere ... ligner kalkede graver som utvendig er vakre å se til, men innvendig er fulle av dødningeben og all slags urenheter. Slik synes også dere i det ytre rettferdige for folk, men innvendig er dere fulle av hykleri og lovløshet."

Offentlig motstand mot Jesus

Ikke overraskende viste de skriftlærde og fariseerne offentlig motstand mot Jesus, og deres fiendtlighet vokste jo mer de hørte ham forkynne. Siden Jesu lære sto i motsetning til mange av de ideene de vektla i sin forkynnelse, betydde det at hans innflytelse vokste, og at deres minket tilsvarende. Videre hadde de ledende skriftlærde og fariseere (sammen med lederne av saddukeernes sekt) fått til en slags avtale med det romerske systemet. Slik fikk deres ledende rådsforsamling, Sanhedrin, beholde en slags autoritet over Israel i åndelige og religiøse saker, selv om Roma holdt de politiske tømmene. De fryktet derfor hva Jesu herredømme som Israels Messias ville bety for deres åndelige frihet. Derfor: “Yppersteprestene og fariseerne kalte da Rådet sammen og sa: Hva skal vi gjøre? For denne mannen gjør mange tegn. Lar vi ham holde på slik, vil alle tro på ham. Så kommer romerne og tar både vårt hellige sted og vårt folk.” (Joh 11,47–48)

Men tro ikke at de skriftlærdes og fariseernes uvilje mot Jesus bare var motivert av pragmatisk bekymring for de politiske følgene av Jesu forkynnelse. Deres hat mot ham var også dypt personlig. Det skyldtes hovedsakelig den måten han offentlig stadig og ydmykende avslørte deres hykleri på. Jesus nektet å vise påtatt respekt for deres påtatte rettferdighet. Han fordømte det som egenrettferdighet (Matt 23,5). Han understreket ved enhver anledning at det som fariseerne hadde fremstilt som religion, i virkeligheten ikke var annet enn et tegn på vantro, og han advarte folk mot å følge deres eksempel (v. 3).

De skriftlærde og fariseerne så på seg selv som meget lærde, men Jesus refset dem stadig for deres likegyldighet og misforståelse av Bibelen. Han spurte dem skarpt: “Har dere ikke lest ...?” (se for eksempel Matt 12,3.5; 19,4; 22,31; Mark 12,10). Hele identiteten deres var pakket inn i deres religion, men Jesus sa rett ut til dem at de ikke engang kjente Gud (Joh 8,47). Ja, han kalte dem djevlels barn (v. 44). Han erklærte at de ikke kjente frelsens sanne vei (Joh 10,26–27), og sammenlignet dem med slanger og advarte dem om at de var på vei til helvete (Matt 23,33).

Ganske visst sa Jesus alt dette til de skriftlærde og fariseerne med dyp sorg og oppriktig kjærlighet (Luk 19,41–44), men sa det likevel klart. Han inviterte ikke fariseerne til diskusjon. Han søkte ikke noe felles ståsted eller gratulerte med noe punkt i deres doktrine som kunne være korrekt. Han vervet dem ikke som medstridende i en kampanje mot tidens klare moralske onder. Jesus trakk i stedet den klareste, mest presise linje i sanden mellom sitt evangelium og fariseernes egenrettferdighet. Så inviterte han alle som var der, til å tro på seg og dermed finne frelse. Det inkluderte mennesker som var blitt trakassert og behandlet med forakt, og som var blitt håpløse, utstøtte for livet av fariseernes system.

Ingen vei tilbake

De fleste fariseerne hatet Jesus for dette. De var desperate etter å vanære ham og bestemt på å overbevise folket om at Jesus ikke var Messias (på tross av mengden av bevis på det motsatte som undrene hans var), så de erklærte offentlig at Jesus var besatt av djevelen selv. De hevdet: “Det er bare ved Be’elsebul, de onde ånders fyrste, at han

driver de onde åndene ut” (Matt 12,24; jf. Luk 11,15).

Det var da fariseernes forakt for Jesus egentlig nådde et punkt der det ikke var noen vei tilbake. Jesus svarte på anklagen om at hans undere var demoniske, ved å vise hvor urimelig argumentet var: “Men om nå Satan er kommet i strid med seg selv, hvordan kan da hans rike bli stående?” (Luk 11,18). Og enda mer faretruende var hans alvorlige advarsel om “spott mot Ånden” (Matt 12,31), som Jesus beskrev som den ene synd som det aldri noen gang vil finnes tilgivelse for.

Dette skriftavsnittet er ikke lett å tolke, men som alltid hjelper sammenhengen det står i, til å gjøre meningen klar. Jesus sa: “Men den som taler mot Den Hellige Ånd, skal ikke få forlatelse, verken i denne tidsalder eller i den som kommer” (Matt 12,32). Han snakket ikke om en synd som kan begås av uvitenhet eller vanvare. Siden dette står etter hans utsagn i vers 28, om at det er “ved Guds Ånd jeg driver ut de onde åndene”, viser vers 31, “spott mot Ånden”, klart til den bevisst falske anklagen fra fariseerne. Deres blanke løgn om kilden til Jesu undere var den groveste form for personlig krenkelse av Guds Ånd, som var den egentlige kilden til miraklene.

Dette var en synd som det aldri ville være noen tilgivelse for. Den var utilgivelig, ikke fordi Guds nåde på noen måte var utilstrekkelig, men fordi de ga Satan æren for undrene. Det var en så grov, nøye overveid og ond løgn at hvis fariseernes hjerter ikke allerede var fullstendig forherdet, ville de aldri ha vært i stand til å pønse den ut.

Lenge før denne hendelsen hadde fariseerne avvist Kristi mange personlige appeller til dem om å omvende seg (Matt 4,17; Luk 5,32; 13,5). Sikkert nok trodde ikke

fariseerne at det var sannsynlig å avfeie Jesu undere som sataniske. Men når de gjorde det, var det et uimotsigelig bevis på hvor tvers igjennom onde deres hjerter og motiver var.

De sto fast på sin løgn og var bestemt på å finne et hvilket som helst belegg for den eller igjen fremstå som troverdige. De forsøkte å vanære Jesus fordi han ikke fulgte bestemte menneskelagde tradisjoner, som de så som avgjørende tegn på sann fromhet (Luk 11,37–39).

Offentlig og nådeløst krysseksaminerte de ham om alle sider ved hans lære, og de var bare ute etter måter å anklage ham på (v. 53–54). De forsøkte å ydmyke ham og jage ham bort fra den offentlige arena ved å sette ut rykter om at Herodes ville drepe ham (13,31). Gjentatte ganger kritiserte de ham for å helbrede på sabbaten (13,14; 14,3). I alt dette mente de at de var Guds sanne representanter, og de påsto at de kjente ham bedre enn noen andre.

Tollere og syndere

Når de skriftlærde og fariseerne forkastet Jesus, var et viktig trekk å dra hans karakter i tvil idet de påpekte hvem han omga seg med. I Luk 14 slapp Jesus løs en serie med kraftige advarsler og bebreidelser (forårsaket av at fariseerne var så irriterende opptatt av å forsøke å kaste ugunstig lys over ham). Jesus understreket i sin tale en oppfordring til dem som (i motsetning til fariseerne) var oppriktig åpne for åndelig veiledning: “Den som har ører å høre med, han høre!” (Luk 14,35).

Etter dette forteller Lukas: “Alle tollere og syndere holdt seg nær til ham for å *høre ham*. Og både fariseerne og de skriftlærde knurret og sa: Denne mannen tar imot

syndere og eter sammen med dem!” (Luk 15, 1–2; forfatterens utheving). Fariseerne ville avgjort vært forarget over at Jesus tok imot samfunnets utstøtte i alle tilfeller. Men deres motstand ved denne anledningen var enda bitrere på grunn av at Jesus så sterkt gjentatte ganger hadde avslørt deres hykleri. De tenkte utvilsomt at dette var en utmerket anledning til å ydmyke ham til en forandring. Hvis dette var deres strategi, kunne de ikke ha tatt mer feil.

Synderes venn

Det er talende at Jesus ikke isolerte seg sammen med de åndelige i folket for å unngå kontakt med syndere og utskudd. Når vanlige mennesker, utstøtte og til og med notoriske syndere kom for å høre ham, tok han alltid imot dem. Jesu selskap med tollere som Sakkeus (Luk 19,1–9) og Matteus (Matt 9,9) var spesielle skandaler. Enhver sann israelitt så på Romas okkupasjon av landet som en styggedom. Et av de store religiøse stridsspørsmålene var om Roma hadde rett til å kreve skatt (og spesielt om israelittene var pliktige til å betale disse skattene; Matt 22,15–22). De jøder som lot seg verve til å samle inn romersk skatt fra sine medborgere, ble sett på som forrædere mot sitt land, sin religion og sitt folk. Siden skattoppkreverne også kunne sette takstene noe skjønnsmessig, kunne de bli rike ved å ta tilleggsavgifter som de ikke trengte sende inn til Roma. Derfor var skattoppkreverne korruperte og hatet av alle. De var de verste utskudd, sett på som de usleste av alle syndere. Når Jesus tok kontakt med slike mennesker, sjokkerte han samfunnet og gjorde særlig de religiøse lederne rasende.

I tillegg hadde Jesus ikke bare uformell kontakt med dem, på avstand i offentlig sammenheng når han lærte og de kom for å høre; han *spiste* sammen med dem. Han satt ved deres bord, og de satt ved hans. I datidens kultur var bordfelleskap et privilegium for venner, familie og dem som sto høyere i rang. Respektable mennesker spiste ikke ved samme bord som beryktede syndere. Å spise sammen var ensbetydende med anerkjennelse og aksept.

Tidens religiøse elite, som allerede var irritert over at Jesus ikke viste dem den offentlige ærbødighet de higet etter, syntes dette var den fullkomne anklagen de kunne ydmyke ham med: “Han begrenser ikke sitt selskap og sin sosiale kontakt til Guds folk; han trives også godt sammen med djevelens folk. Han har stadig selskap med tollere, prostituerte og utstøtte. Her er et urokkelig bevis på at han er satanisk. Han er synderes *venn*” (jf. Matt 11,19; Luk 7,34).

Dette var situasjonen som utløste de tre lignelsene i Luk 15. Fariseerne syntes å være sikre på at de hadde det moralske overtaket nå. De ville aldri blande seg med den slags mennesker som Jesus spiste sammen med. De holdt seg borte fra slike, for de trodde at det var måten å beskytte sin egen innbilte renhet på.

Oppdrag for å frelse syndere

De innvendingene de hadde kommet med overfor Jesus, var egentlig et ekko av et spørsmål de hadde stilt direkte til ham mye tidligere i hans gjerning: “Hvorfor eter og drikker dere sammen med tollere og syndere?” (Luk 5,30). Jesu svar i den anledningen burde ha roet dette ned og ført skam over dem for deres onde holdning. **Jesus var på ingen måte delaktig i noe**

menneskes synd; han forkynnte ganske enkelt evangeliet for de syndere som trengte det mest. Han sa: “Det er ikke de friske som trenger lege, men de som har ondt! Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere til omvendelse” (v. 31–32).

Den siste setningen understreker hele hensikten med Jesu forkynnende gjerning, og det var et tema han kom til å presisere igjen og igjen, særlig i konflikten med fariseerne. Hans oppdrag var å frelse syndere. Ja, starten på den offentlige spenningen mellom ham og fariseerne kan spores tilbake til den hendelsen i Luk 5. Nær slutten av hans gjerning, like før han red inn i Jerusalem (den hendelsen syntes å føre til at fariseernes fiendtlighet nådde toppunktet), sa Jesus omtrent de samme tingene igjen: “Menneskesønnen er kommet for å søke og frelse det som var fortapt” (Luk 19,10). Den enkle sannheten var også hans svar til fariseerne i Luk 15. Men denne gangen svarte han med lignelser.

Tre lignelser med et felles tema

Fariseernes knurrende raseri over at Jesus tok imot syndere nå i denne siste fasen av sin gjerning, avslører klart hvor langt fra sannheten de egentlig var. **De tre lignelsene Jesus fortalte som svar, var dyktig komponert for å illustrere hvor ond og umulig fariseernes holdning var, og de blottstilte enda en gang fariseernes hykleri så alle kunne forstå det.**

Kjernen i Jesu svar er bemerkelsesverdig i sin klarhet til tross for det rike innholdet, og at det var så langt. Hvorfor spiste han sammen med syndere? Fordi det er den himmelske Fars store glede å frelse bortkomne

syndere. De to første lignelsene er korte og ukompliserte, og vi vil se nærmere på dem i det følgende kapitlet. Begge lignelsene er om å finne igjen noe som et tapt. Begge illustrerer hvor langt folk vil gå for å finne igjen tapte verdisaker. Det sentrale budskapet i begge lignelsene er om den naturlige gleden vi alle opplever når vi finner noe vi har mistet.

Poenget var selvfølgelig å vise at fariseernes harme over Jesus var *unaturlig* – pervers, grotesk og syndig. Når de offentlig viste sin forargelse over ham, var det et uimotsigelig bevis på at deres egne hjerter var håpløst korrupte, og de hadde ingen idé om hva som gledet Gud.

Men det var den tredje lignelsen – lignelsen om den bortkomne sønnen – som traff spikeren på hodet med størst kraft. De to første lignelsene beskrev den store gleden i himmelen over syndere som vendte om. Historien om den bortkomne sønnen illustrerer også den himmelske gleden, men den danner bakgrunn for den eldste brorens djevlelske mishag over at broren kom tilbake, og farens store glede.

Jesus avdekker all hesligheten med denne rørende og vakre novellen. Den er overlegent den mest storartede femten minutter lange fortelling noensinne.